

Kaj naj bi učitelji vedeli o delu z otroki s posebnimi potrebami

V zadnjem obdobju je bilo v javnosti mogoče večkrat zaslediti mnenje, da vzgojitelji in učitelji niso izobraženi za delo z otroki oziroma učenci s posebnimi potrebami. Ker smo prepričani, da so takšne izjave neutemeljene, strokovno poenostavljene, do pedagoških delavcev krivične, v širši javnosti pa lahko vzbujajo nezaupanje v delo pedagoških delavcev in v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem, podajamo naslednjo obrazložitev.

Ob prenovi študijskih programov smo se na vseh pedagoških fakultetah zavedali, da morajo imeti vsi pedagoški delavci, v kolikor želimo v Sloveniji kakovostno udejanjiti načelo inkluzivne vzgoje in izobraževanja, osnovno znanje s področja dela z učenci s posebnimi potrebami, zato smo v študijske programe, ki so namenjeni prihodnjim vzgojiteljem in učiteljem in jih izvajamo od študijskega leta 2009/10, vključili predmet s področja inkluzivnega izobraževanja. V okviru študija študenti spoznajo značilnosti učencev z različnimi posebnimi potrebami, kar jim je v pomoč pri identificiranju teh učencev, njihove učne in socialno-emocionalne potrebe, spoznajo stopnje načrtovanja individualiziranega programa in njihovo vlogo pri njegovem načrtovanju ter izvedbi, strategije razvijanja znanja, sposobnosti in spretnosti, potrebne za učinkovito učenje in socialno vključevanje učencev s posebnimi potrebami v okolje, in se naučijo individualizirati ter diferencirati pouk. Spoznajo pa tudi vlogo različnih strokovnjakov pri delu z učenci s posebnimi potrebami.

Vzgojitelji in učitelji niso specialisti za delo z različnimi skupinami učencev s posebnimi potrebami, a to tudi ni njihova naloga. Bilo bi krivično, če bi od njih pričakovali, da bodo specializirani za specifične značilnosti tako raznolike populacije (poleg devetih skupin učencev s posebnimi potrebami ima učitelj v oddelku običajno še nekaj učencev, ki imajo kombinirane težave, nekaj učencev, ki so nadarjeni, in to na različnih področjih, pa še kakšnega učenca priseljenca, ki se šele uči slovenski jezik, učence, ki prihajajo iz družin z različnim socialno-ekonomskim položajem ipd.). Naloga vzgojitelja in učitelja je, da zna prepoznati učenca, ki ima posebne potrebe, mu zagotoviti ustrezno pomoč znotraj oddelka v okviru dobre poučevalne prakse, že tudi

preden je kategoriziran kot učenec s posebnimi potrebami, in mu pomagati ter se odzivati na njegove probleme tudi v sodelovanju z drugimi strokovnjaki, ki imajo več znanja o delu s posamezno skupino učencev s posebnimi potrebami.

V slovenskem šolskem sistemu lahko učenci s posebnimi potrebami poleg rednega pouka in razširjenega programa (dopolnilni pouk, individualna in skupinska pomoč učencem) dobijo dodatno strokovno pomoč, in sicer v smislu premagovanja primanjkljajev, ovir oziroma motenj, ki jo lahko nudijo zaposleni v svetovalnih službah (npr. specialni in rehabilitacijski pedagog, socialni pedagog, inkluzivni pedagog, psiholog, pedagog), in v obliki dodatne strokovne pomoči kot učne pomoči, ki jo lahko nudi poleg že naštetih strokovnjakov tudi vsak učitelj, ki opravi enoletni program izpopolnjevanja za učitelja dodatne strokovne pomoči, v katerem pridobi bolj poglobljena znanja o značilnostih in delu s posameznimi skupinami učencev s posebnimi potrebami.

Menimo, da je sistem nujen dodatne strokovne pomoči učencem s posebnimi potrebami v slovenskem šolskem sistemu dobro zamišljen, izboljšave pa so vedno možne. Naloge in odgovornosti so porazdeljene med različne strokovnjake, ki imajo največ znanja, s katerim lahko pomagajo različnim skupinam učencev s posebnimi potrebami. Slovenski vzgojitelji in učitelji v okviru študija pridobijo osnovno znanje za delo z učenci s posebnimi potrebami in imajo potrebno znanje za izvajanje dobre poučevalne prakse, kar je ključno tudi za vzgojo in izobraževanje učencev s posebnimi potrebami, zato lahko svoje delo opravljajo kakovostno. Prepričani smo, da je treba njihovo delo ceniti, jim zagotoviti optimalne pogoje za opravljanje njihovega poklica in opravljeno delo tudi ustrezno ovrednotiti.

dr. Janez Vogrinc, dekan,
Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

dr. Milena Ivanuš Grmek, v. d. dekanje,
Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

dr. Mara Cotič, dekanja,
Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta